19/12/2022

Ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικής για την προσφορά του μοναχισμού στον κόσμο

Οικουμενικό Πατριαρχείο / Αρχιεπισκοπή Αμερικής

Ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικής κ. Ελπιδοφόρος, με εισήγησή του στη δεύτερη Μοναστική Σύναξη, στην Ιερά Μονή Αγίου Αντωνίου Αριζόνας, αναφέρθηκε στον μοναχισμό, τη σημασία του και την προσφορά του στον κόσμο.

Ο Σεβασμιώτατος έκανε και ιδιαίτερη μνεία στον Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο ο οποίος "είναι ίσως ο μοναδικός στην ιστορία Πατριάρχης που με την περί Αυτόν Αγία και Ιερά Σύνοδο κατέταξε στο αγιολόγιο της Εκκλησίας μας τόσους σύγχρονους αγίους μοναστές της Εκκλησίας".

Η εισήγηση Αρχιεπισκόπου Αμερικής:

Θεοφιλέστατοι άγιοι αδελφοί,

Πανοσιολογιώτατοι άγιοι Καθηγούμενοι και Οσιολογιώτατες Γερόντισσες,

Ο **μοναχισμός** αποτελεί αναμφισβήτητα ένα πανάρχαιο εκκλησιαστικό θεσμό με σαφή και σταθερό προσανατολισμό και σκοπό. Άσχετα με τις σχηματικές αλλαγές που υπέστη χρονικά, παραμένει στην ουσία του αμετάβλητος. Άρρηκτα συνδεδεμένος με την ιστορική πορεία της Εκκλησίας του Χριστού, αποτελεί ισχυρό πνευματικό θεμέλιο της εν τω κόσμω αγωνιζομένης Εκκλησίας, αντίβαρο στις κατά καιρούς τάσεις εκκοσμίκευσης η και παρέκκλισης από το ορθό δόγμα, και συνάμα μαρτυρία και υπόμνηση του αληθινού προορισμού του ανθρώπου να αγιάσει εν Χριστώ.

Ο μοναχισμός έχει τις ρίζες του στο σύλλογο του Χριστού με τους αποστόλους και στο «κοινόν» των αποστολικών χρόνων. Αφέντες τα πάντα οι μοναχοί ακολουθούν τον Ιησού στο Σταυρό και την Ανάσταση. Μηδέν έχοντες και τα πάντα κατέχοντες, μη όντες εκ του αιώνος τούτου του απατεώνος, αλλά της μελλούσης Βασιλείας πολίτες όντες, συμμερίζονται τα παθήματα, τις κακουχίες, τα βάσανα και τις

ανασφάλειες του πλησίον. Με την ασκητική ζωή και την προσευχή τους αίρουν σταυρούς πολλούς πολλών ανθρώπων και τηρούν ζωντανή την προσδοκία του ερχομένου Κυρίου.

Ως γνήσιοι φορείς και εκφραστές της αυθεντικής Εκκλησιαστικής παράδοσης ανά τους αιώνες, οι μοναχοί και οι μοναχές, πρακτικοί και κατ᾽ ακρίβειαν θεολόγοι, αγωνιζόμενοι να θεραπεύσουν πρωτίστως εαυτούς μέσω της θυσιαστικής μετανοίας, της προσευχητικής νήψεως, της χαρισματικής μνήμης του θανάτου, του θείου φωτισμού και της κατά χάριν θεώσεως, προσφέρουν αρωγή πολύτιμη στη θεραπεία του αγωνιζομένου χριστιανού.

Πορευόμενοι την οδό της αποταγής, που συνίσταται στη διαρκή **αποταγή του κόσμου**, την εκκοπή του ιδίου θελήματος και την αποταγή κάθε μορφής κενοδοξίας, οι μοναχοί και οι μοναχές αίρουν το σταυρό της θλίψεως, της εσωτερικής πάλης με τα πάθη και τις επιθυμίες και της κενωτικής παράδοσης στο θέλημα του Θεού. Το τελευταίο δεν είναι άλλο από την τελική και αιώνια ένωση μαζί του.

Με την κάθαρση της καρδίας, το φωτισμό του νου και τη θέωση, αναγεννώνται σταυροαναστάσιμα οι μοναχοί και οι μοναχές και θεούνται πνευματικά. Γευόμενοι την εμπειρία της αγαπητικής κοινωνίας με το Χριστό και της νηπτικής γνώσης του Θεού, οι αγιαζόμενοι μοναχοί αποτελούν οδοδείκτες για τον πεπτωκότα άνθρωπο. Στη ζωή του μοναχού ενσαρκώνεται το Ευαγγέλιο και έτσι το φως του βιούμενου από τον μοναχό ευαγγελικού λόγου, λάμπει πάσι τοις εν τη οικία, σε όλο τον κόσμο. «Φως των μοναχών είναι οι άγγελοι και φως των ανθρώπων η μοναχική πολιτεία», λέγει ο της Κλίμακος άγιος Ιωάννης.

Ο **μακαριστός γέροντας Γεώργιος Καψάνης**, πολύ εύστοχα λέγει τα εξής: *«τοπικά απομονωμένος και σιωπηλός, αλλά πνευματικά και μυστικά εν μέσω της Εκκλησίας και από υψηλό άμβωνα, κηρύττει ο μοναχός τα δικαιώματα του Παντοκράτορος και την ανάγκη για απόλυτη χριστιανική ζωή». Ο ταπεινός μοναχός γενόμενος χάριτι Θεού δοχείον αυτής της θείας χάριτος, αυτή τη χάρη ακτινοβολεί, «ώστε όλοι να ιδούν, να μετανοήσουν, να πιστεύσουν, να παρηγορηθούν, να χαρούν εν Κυρίω και να δοξάσουν τον Ελεήμονα Θεόν».*

Η **προσφορά αυτή του μοναχισμού στον κόσμο είναι ουσιαστικά και η τεράστια και σωτηριώδους σημασίας** διακονία των ανά την αμερικανική ήπειρο ιερών μας μονών. Το δένδρο του μοναχισμού που φυτεύθηκε στην έρημο της Αιγύπτου, ποτίστηκε με τον ιδρώτα των μοναχών της Παλαιστίνης και της Συρίας, σχηματίστηκε στο Στούδιο της Βασιλεύουσας Πόλης, της Κωνσταντινούπολης, άνθισε στον Όλυμπο της Βιθυνίας της Μικράς Ασίας και

καρποφόρησε στον Άθωνα, το ίδιο δένδρο θάλλει σήμερα στην Αμερική.

Γευόμαστε καρπούς γλυκείς και εύχυμους αυτής της μακραίωνης παράδοσης. Ένας άγιος Αντώνιος, ένας άγιος Σάββας, ένας άγιος Θεόδωρος, ένας άγιος Αθανάσιος, ένας άγιος Ιωσήφ ο Ησυχαστής, ένας Γέρων Εφραίμ με άσβεστη τη φλόγα της αγάπης και το μέγα πόθο της ασκήσεως στην καρδιά τους, μεταμόρφωσαν και αγίασαν τον κόσμο.

Ο άγιος Σιλουανός ο Αθωνίτης γράφει τα εξής: *«ο κόσμος νομίζει πως οι μοναχοί είναι ανώφελο γένος. Έχουν όμως άδικο να σκέφτονται έτσι. Δεν ξέρουν πως ο μοναχός προσεύχεται για όλο τον κόσμο. Δεν βλέπουν τις προσευχές του και δε γνωρίζουν με πόση* ***ευσπλαγχνία*** *τις δέχεται ο Κύριος. Οι μοναχοί κάνουν μεγάλο πόλεμο με τα πάθη και γι᾽ αυτόν τον αγώνα τους θα είναι μεγάλοι κοντά στο Θεό».*

Η **ησυχαστική παράδοση** που εσείς φέρετε στον κόσμο, αγαπητοί πατέρες και γερόντισσες, μπορεί να φέρει την ειρήνη της ιερής ησυχίας στις καρδιές και στη ζωή των πιστών μας. Καλείστε όλοι οι μοναχοί και μοναχές μας να μεταμορφώσετε τον κόσμο.

Με το παράδειγμα της ολοκληρωτικής σας αφιέρωσης στο Χριστό και την Εκκλησία του, τη μοναχική ταπείνωση, τη **θυσιαστική υπακοή**, τη ζέση της πίστεως, με την ακρίβεια της πνευματικής σας ζωής και κυρίως με τη χάρη της **αγιοπνευματικής καρδιακής σας προσευχής**, καλείσθε να διδάξετε, να θεραπεύσετε, να αναπαύσετε τις ψυχές των ταλαιπωρημένων και απελπισμένων που προστρέχουν στα μοναστήρια μας. Πνευματικά ιατρεία και οδοδείκτες στο δρόμο της αγιότητος αποτελούν και θα συνεχίσουν να αποτελούν τα μοναστήρια μας, με τους δικούς σας νυχθήμερους κόπους και τη δική μας ταπεινή και διακριτική συμπαράσταση.

Όπως έχω πει και στο παρελθόν και συνεχίζω να επαναλαμβάνω: *«Εκκλησία χωρίς μοναχούς και μοναστήρια δεν μπορεί να υφίσταται. Τα μοναστήρια ήταν, είναι και θα παραμείνουν πάντοτε οι οάσεις και τα πνευματικά καταφύγια του λαού του Θεού εν μέσω της ερήμου της σημερινής πραγματικότητας, η οποία κυριαρχείται από το κοσμικό φρόνημα, την απόκλιση από το ευαγγελικό κήρυγμα και την αποξένωση από τις χριστιανικές αρχές. Γι᾽ αυτό, ο λαός μας αγαπά και αγκαλιάζει τα μοναστήρια και τα υποστηρίζει διαχρονικά στην ιστορία της Εκκλησίας».*

Ο **Γέρων Εφραίμ** και οι ανά τον κόσμο μαθητές και τέκνα του, είναι οι γνήσιοι φορείς της ορθόδοξης ησυχαστικής παράδοσης του **Οσίου Ιωσήφ του Ησυχαστού**, του γενναίου στρατιώτου του Χριστού που τρύγησε το μέλι της ησυχίας, εζήλωσε τους αρχαίους ασκητές και ανεδείχθη πρότυπο ασκητικής

βιοτής και καθαρής προσευχής. Η επίδραση της ζωής και του έργου του Αγίου Ιωσήφ του Ησυχαστού στην πνευματική αναγέννηση του αγιορείτικου μοναχισμού και στην αναβίωση της **φιλοκαλικής παράδοσης στην ορθόδοξη εκκλησιαστική ζωή στην Ελλάδα, την Κύπρο, τον Καναδά, εδώ στην Αμερική** μας και στην οικουμένη ολάκερη, είναι ανυπέρβλητη.

Ο Γέροντας Εφραίμ, τηρώντας με κατ᾽ επίγνωση ζήλο την ιερή εργασία της καρδιακής προσευχής, γεύθηκε τις ενέργειες της θείας χάριτος ασκούμενος παρά τους πόδας του Οσίου Ιωσήφ του Ησυχαστού. Με τη συνεχή εσωτερική εργασία του έγινε πράγματι δοχείο της χάριτος του Αγίου Πνεύματος και όταν ήρθε το πλήρωμα του χρόνου «διέβη εις Αμερικήν» για να γίνει ιεραπόστολος της αληθινής ησυχίας.

Πριν την έλευση του Γέροντος στην Αμερική, έγιναν κάποιες προσπάθειες ίδρυσης μοναστικών κοινοτήτων, χωρίς το επιθυμητό αποτέλεσμα. Με την **ασκητική απλότητά του**, αλλά πλήρης ιεραποστολικού ζήλου, έχοντας μέσα του άνωθεν πληροφορία για την επιτυχία του εγχειρήματος, όχι μόνο μετέφερε την ορθόδοξη μοναχική παράδοση στην Αμερική και τον Καναδά, αλλά έγινε κτήτορας δεκάδων μοναστικών κοινοτήτων και, επιτρέψτε μου να πω, αγίασε με την προσευχητική παρουσία του το Νέο Κόσμο.

Στο πετραχήλι του αναπαύθηκαν χιλιάδες ψυχές, γιατί η μέριμνά του ήταν όχι μόνο να φέρει κοντά στο Χριστό και την Εκκλησία τους ανθρώπους, αλλά και να τους καταστήσει αγωνιστές κατά των παθών και των σειρήνων του αιώνος τούτου.

Πολλοί πολέμησαν τον Γέροντα μη γνωρίζοντες ίσως επαρκώς την πνευματική αξία του μοναχισμού και μη διαβλέποντες τη δυναμική της μοναχικής βιοτής. Ο Γέροντας όμως, καταβάλλοντας ανυπέρβλητους κόπους, πόνους και δάκρυα, με υποδειγματική υπομονή και κυρίως με ευαγγελική αγάπη και **συγχωρητικότητα** για τον άνθρωπο, έπεισε και τους πλέον δύσπιστους, και αποτέλεσε παράδειγμα και φως στα σκοτάδια της πνευματικής αγνωσίας. Εκένωσεν εαυτόν, ώστε να μεταδώσει σε όλους μας ασφαλή και ευκολοβάδιστο δρόμο σωτηρίας.

Την οδό της σωτηρίας αναζητώντας όλοι μας, προσβλέπουμε στην πνευματικότητα του μοναχισμού και στην αυθεντικώς βιούμενη λειτουργική παράδοσή του. Η καθημερινή **μετάνοια** και **προσευχή**, ως κύριοι σκοποί της μοναχικής πολιτείας, έχουν απόλυτα εσχατολογική διάσταση. «Ου γαρ έχομεν ώδε μένουσαν πόλιν, αλλά την μέλλουσαν επιζητούμεν» (Εβρ. 13:1). Η αξία της πνευματικότητας που απορρέει από αυτή την εσχατολογική διάσταση της κατά Χριστόν ζωής, είναι το ζητούμενο για τον σύγχρονο άνθρωπο στην Αμερική.

Ο άνθρωπος που έρχεται στο μοναστήρι, είτε λαϊκός είτε κληρικός, γεμάτος αγωνία και ερωτηματικά για τη ζωή του και τη σωτηρία του, βρίσκει την απάντηση στην προσευχή των μοναχών. Και μόνο η συμμετοχή στη λατρευτική ζωή της μονής, αναπτερώνει και ειρηνεύει τον άνθρωπο. Η θωριά της χαρμολύπης στα πρόσωπα των νέων μοναχών που άφησαν τον κόσμο για τη Βασιλεία του Θεού, δρα ιεραποστολικά και κάνει τον προσκυνητή, με θαυμαστό τρόπο, να αναλογιστεί τη ματαιότητα του κόσμου και να επαναπροσδιορίσει τις προτεραιότητές του στις αξίες της ζωής.

Ο παραινετικός λόγος του γέροντα η της γερόντισσας αναπαύει και αλλοιώνει την κουρασμένη ψυχή. Η διακονία του μυστηρίου της ιεράς εξομολογήσεως διαλύει τα δεσμά της αμαρτίας και κατατροπώνει τα βέλη του πονηρού. Ο φίλαυτος και πλήρης εγωϊσμού παλαιός Αδάμ αποθέτει στο σταυρό του νέου Αδάμ, του Σωτήρος Χριστού, τον παλαιόν άνθρωπον και αναγεννημένος πνευματικά εξέρχεται της μονής πλήρης χάριτος.

Η εμπειρία που έζησε στο μοναστήρι, τον ακολουθεί και στον κόσμο. Επιστρέφει στην οικογένειά του έμπλεως αγάπης, γιατί γεύθηκε την αγάπη του Χριστού και των αγωνιζομένων αδελφών. Συμμετέχει πλέον συνειδητά στη ζωή της ενορίας του, κατανοώντας ότι ο Χριστός μας καλεί όχι να γίνουμε απλά καλοί άνθρωποι, αλλά πολίτες της Βασιλείας του Θεού. Κατανοεί, ότι η ορθόδοξη πίστη δεν είναι ατομική θρησκευτική υπόθεση, αλλά συλλογική πορεία προς την αγιότητα. Αγιότητα που πραγματοποιείται μέσα από την καθημερινή μετάνοια, την προσευχή και τη μυστηριακή ένωση με τον Νυμφίο Χριστό.

Βιώνει την Εκκλησία σαν Σώμα Χριστού και έχει ζωντανή την πεποίθηση ότι τον συνοδεύει η προσευχή των αδελφών μοναχών. Βάζει στόχο στη ζωή του να μιμηθεί όσον δύναται την αγγελική ζωή των μοναχών.

Με τον τρόπο αυτό, επιδρά άμεσα η μοναστική πνευματικότητα στην ενοριακή πνευματικότητα. Οι ενορίες μας, έχοντας το παράδειγμα του κοινού βίου των μοναχών και τη γεύση της αυθεντικής μυστηριακής και λειτουργικής ζωής,

συνεχίζουν το έργο της σωτηρίας στον κόσμο, ευαγγελιζόμενες με ενθουσιασμό τη **Βασιλεία του Θεού.** Όλο και περισσότερα μέλη των ενοριών μας αναγνωρίζουν ότι δεν αρκεί να είναι κατά παράδοση ελληνορθόδοξοι, αλλά ότι χρειάζεται να γίνουν κατ᾽ ακρίβειαν ενεργά μέλη της Εκκλησίας.

Χάρη στο έργο όλων των μοναστηριών μας, προσεύχονται, εκκλησιάζονται, εξομολογούνται, και κοινωνούν συνειδητά. Κατά το λόγο του αειμνήστου Γέροντα Χαραλάμπους του Διονυσιάτου: «δεν γιορτάζουν απλά ανάσταση αλλά τη ζουν». Αυτό είναι το θαύμα που συντελείται στην Αμερική και αυτή είναι η προσφορά όλων σας, σεβαστοί γέροντες και γερόντισσες, στην ιερά μας Αρχιεπισκοπή.

Επιτρέψτε μου στο σημείο αυτό, πριν κλείσω την εισήγησή μου, να καταθέσω στην αγάπη σας κι ένα λογισμό μου. Θεωρώ ότι συνδέεται άμεσα τόσο με τις ταραχές που ζούμε στο σύγχρονο εκκλησιαστικό γίγνεσθαι, όσο και με τον τρόπο που **ο αείμνηστος Γέροντας αντιμετώπισε πειρασμούς, προερχόμενους από την εκκλησιαστική διοίκηση.** Ο Γέροντας Εφραίμ αποτελεί πέραν των όσων εξέθεσα, φορέα και ενός γνησίου εκκλησιαστικού φρονήματος. Διδάχθηκε από τον Άγιο Ιωσήφ τον Ησυχαστή, ότι, παρ᾽ όλους τους ποικίλους κατά καιρούς κλυδωνισμούς, «η Εκκλησία ευρίσκεται εις το Οικουμενικόν Πατριαρχείον Κωνσταντινουπόλεως».

Αδελφοί μου, ας έχουμε πάντοτε κατά νου ότι το Οικουμενικό μας Πατριαρχείο είναι η πνευματική μητέρα όλων μας. Το **Φανάρι** είναι η Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία και το «Μέγα Μοναστήρι». Μέγας Ηγούμενος είναι ο Οικουμενικός μας Πατριάρχης και αγωνίζεται τυπτόμενος, διωκώμενος και λοιδορούμενος, κάτω από αντίξοες συνθήκες, να διαφυλάξει την Ορθοδοξία και την παράδοση του Γένους μας.

Η Α. Θ. Παναγιότης ο Οικουμενικός Πατριάρχης μας κ. κ. Βαρθολομαίος είναι ίσως ο μοναδικός στην ιστορία Πατριάρχης που με την περί Αυτόν Αγία και Ιερά Σύνοδο κατέταξε στο αγιολόγιο της Εκκλησίας μας τόσους σύγχρονους αγίους μοναστές της Εκκλησίας, θέλοντας να δείξει στον κόσμο ότι η Εκκλησία μας είναι ζωντανή και ότι μέσα στην Εκκλησία ο πεπτωκώς άνθρωπος συνεχίζει να τελειούται και ότι η αγιότητα πραγματοποιείται. Ενίοτε, ανθρωπίνως, ίσως να λυπούμαστε η και να διαφωνούμε με κάποιες αποφάσεις η ενέργειες του Πατριάρχου μας. Να νομίζουμε ότι κάνει λάθη. Η Εκκλησία όμως δεν κάνει λάθη. **Το Οικουμενικό μας Πατριαρχείο είναι η Εκκλησία μας και Εκκλησία είναι ο ίδιος ο Χριστός εις τους αιώνας.**

Ας ακολουθήσουμε, αδελφοί μου, το παράδειγμα του Οσίου Ιωσήφ και του Γέροντά

μας Εφραίμ κι ας αγκαλιάσουμε το μαρτυρικό μας Φανάρι. Να το αγαπάμε, να το σεβόμαστε, να το σκεπάζουμε, να το προστατεύουμε. Να προσευχόμαστε για τον Πατριάρχη μας και τα μέλη της Πατριαρχικής Αυλής που δίνουν καθημερινό αγώνα για τη μαρτυρία της πίστεως. Το Οικουμενικό μας Πατριαρχείο είναι το σεπτό Κέντρο της Ορθοδοξίας μας, είναι, κατά τις αποφάσεις των Οικουμενικών μας Συνόδων, η πρωτόθρονη Εκκλησία και έχει τη μέριμνα πασών των Εκκλησιών.

Η μέριμνα της Εκκλησίας μας, γενικότερα, και της Ιεράς μας Αρχιεπισκοπής, ειδικότερα, είναι να αγκαλιάσουμε κατά Χριστόν αγαπητικά, να υποστηρίξουμε παντοιοτρόπως και να φέρουμε στο κέντρο του εκκλησιαστικού βίου τα μοναστήρια μας. Κατανοώ ότι ο μοναχός ζητά την ησυχία πρωτίστως, αλλά υπάρχει ανάγκη να συμπορευθούμε, να συνεργαστούμε σε όλους τους τομείς ώστε να μεταμορφώσουμε και να αγιάσουμε την τοπική μας Εκκλησία.

Δεσμεύομαι ως Αρχιεπίσκοπος να πράξω ό,τι είναι δυνατό, ώστε να βασιλεύει η ειρήνη και η αγάπη του Χριστού στις καρδιές όλων μας και ως ένα Σώμα Χριστού, ως μία Εκκλησία, ιερές μονές, ενορίες, κλήρος και λαός, ως ενωμένη πνευματική δύναμη να κηρύξουμε Χριστόν, τον δι᾽ ημάς και δια την ημετέραν σωτηρίαν γεννηθέντα και σπαργανωθέντα, σταυρωθέντα και αναστάντα.

Κατακλείοντας, θέλω ταπεινά να σας ευχαριστήσω από τα βάθη της καρδιάς μου που στέκεστε επάξια στις επάλξεις του **μοναχισμού στην Αμερική**. Σας παρακαλώ να συνεχίσετε την καθημερινή σας μαρτυρία προς το λαό του Θεού στην Αμερική και να εύχεστε για τον ελάχιστο Αρχιεπίσκοπό σας, τους ιεράρχες μας, τους κληρικούς μας και τους πιστούς μας, ώστε όλοι να βρούμε τη σωτηρία, με τις πρεσβείες του Αγίου Ιωσήφ του Ησυχαστού, του οποίου «την χάριτας μυροβλύζουσαν κάραν, ὡς πολύτιμον χρυσὸν καὶ όλβον χαίρει έχουσα η Αριζόνα».

Η δε μνήμη του ηγιασμένου μαθητού αυτού και γέροντός μας, του θεμελιωτού του εν Αμερική ορθοδόξου μοναχισμού, του οποίου συνήλθαμε να τελέσουμε το τριετές από της οσιακής κοιμήσεως ιερό τούτο μνημόσυνο, είη αιωνία και άληστος.
Αμήν.

Περισσότερες φωτογραφίες από την επίσκεψη του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Αμερικής κ. Ελπιδοφόρου στην Ιερά Μονή Αγίου Αντωνίου Αριζόνας:

Κεντρική φωτογραφία: (AP Photo/Mark Lennihan)